

***Groenlandia densa* v potoku Horná Blava v obci Kátlovce**

Groenlandia densa in Horná Blava stream in the Kátlovce village

PAVOL ELIÁŠ ml.¹ & RICHARD HRIVNÁK²

¹Ústav rastlinných a environmentálnych vied FAPY, Slovenská poľnohospodárska univerzita, Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra, pavol.elias.jun@gmail.com

²Botanický ústav, Centrum biológie rastlín a biodiverzity SAV, Dúbravská cesta 9, 845 23 Bratislava, richard.hrivnak@savba.sk

Abstract: The endangered aquatic plant *Groenlandia densa* was found in the new locality in the Kátlovce village (Trnavská pahorkatina Mts, western Slovakia). The species grew in the canalised course of Horná Blava stream in relatively cold, shallow, fast flowing water, with coarse-grained substrate in the bottom, alkaline reaction and mid-values of conductivity. Population of the species created several dozens of individuals. In addition of the *Groenlandia densa*, next aquatic plants such as *Elodea canadensis*, *Potamogeton crispus* and locally also *Lemna minor* grew in the locality.

Key words: endangered plant, macrophytes, western Slovakia

Groenlandia densa (*Potamogetonaceae*) je vodný druh zakorenený v dne, ktorý patrí na Slovensku medzi ohrozené druhy rastlín (kategória EN; Eliáš et al. 2015). Vyskytuje sa predovšetkým na Podunajskej nížine (Baka, Bodíky, Dolný a Horný Bar, Gabčíkovo, Medveďov, Rovinka, Šuľany), odkiaľ je známy najmä z umelých vodných biotopov, kanálov (Oťahel'ová & Maglocký 1999, Szabóová & Banko 2004, Hrivnák et al. 2007). Tu rastie v stredne hlbokých až plytkých, pomaly tečúcich vodách, zväčša relatívne chladných, mierne eutrofných, oslnených, s dobrou priehľadnosťou, neutrálnou až slabo zásaditou reakciou a hrubozrnnejším typom substrátu na dne (Oťahel'ová & Husák 1992, Oťahel'ová 1998, Oťahel'ová & Maglocký 1999). Jediná lokalita bola doteraz známa v Trnavskej pahorkatine, v obci Dechtice, v upravenom koryte potoka Horná Blava (David & Halada 2003). Autori nálezu už vtedy konštatovali, že druh môže byť nájdený aj na ďalších lokalitách v rámci uvedeného potoka. V roku 2023 sme ho zaznamenali v tomto potoku i v obci Kátlovce ležiacej len niekoľko kilometrov jjv. od Dechtíc, v úseku dlhom približne 150 m (od 48°31'35,735" s. š., 17°36'38,320" v. d. až po 48°31'30,485" s. š., 17°36'39,768" v. d.). Koryto je upravené, v nedávnom období bolo vyčistené. Jeho dno je kamenité až piesčité, s relatívne rýchlo prúdiacou a chladnou vodou (~ 12,5°C) hlbokou ca 10 – 20 cm, so zásaditou reakciou (pH 8,2) a stredne vysokým obsahom rozpustných minerálnych látok (vodivosť 688 µS/cm). Biotop je úplne oslnený až mierne zatienený; pri vyššom zatínení populácia druhu vyznieva a pri plnom zatínení, nad a pod miestom výskytu

sa druh už nevyskytuje. Početnosť populácie predstavuje rádovo mnoho desiatok jedincov. Okrem červenavca hustolistého sme zistili prítomnosť ďalších makrofytov, *Elodea canadensis*, *Potamogeton crispus* a lokálne, pri hustejšej vegetácii a nižšej rýchlosti prúdenia vody aj druhu *Lemna minor*.

Náš nález rozširuje vedomosti o výskyte tohto vzácného druhu u nás, ako aj dopĺňa resp. potvrdzuje existujúce znalosti o jeho ekologických nárokoch.

PodĎakovanie

Terénny výskum bol podporený projektom VEGA č. 1/0359/22.

Literatúra

- David, S. & Halada, E. 2003. Nová lokalita *Groenlandia densa* (L.) Fount Na Slovensku. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 25: 57–59.
- Eliáš, P. jun., Dítě, D., Kliment, J., Hrivnák, R. & Feráková, V. 2015. Red list of ferns and flowering plants of Slovakia, 5th edition (October 2014). Biologia (Bratislava) 70: 218–228.
- Hrivnák, R., Oťaheľová, H., Rydlo, J. & Kochjarová, J. 2007. Aktuálne údaje o výskyte niektorých vodných rastlín z územia Slovenska. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 29: 68–78.
- Oťaheľová, H. 1998. K aktuálnemu výskytu *Groenlandia densa* (L.) Fourr. na Slovensku. Bull. Slov. Bot. Spoločn. 20: 107–108.
- Oťaheľová, H. & Husák, Š. 1992. Vegetácia odvodňovacích kanálov v okolí Gabčíkova – Slané jazero. Ochr. Prír., Bratislava 1: 95–105.
- Oťaheľová, H. & Maglocký, Š. 1999. *Groenlandia densa* (L.) Fourr. In: Čerovský J. et al. (eds), Červená kniha ohrozených a vzácných druhov rastlín a živočíchov SR a ČR. 5. Vyššie rastliny. Príroda, Bratislava, p. 174.
- Szabóová, A. & Banko, Z. 2004. *Groenlandia densa* (L.) Fourr. – nový výskyt na Slovensku. Chrán. Úz. Slov. 59: 19–20.